

Sygn. akt II Ca 237/17

POSTANOWIENIE

Dnia 13 grudnia 2017 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący Sędzia Sądu Okręgowego Andrzej Mikołajewski (spr.)

Sędziowie: Sądu Okręgowego Dorota Modrzewska-Smyk

Sądu Rejonowego Anna Wołucka-Ławnikowicz (del.)

Protokolant st. sekretarz sądowy Anna Katarzyna Jaworska

po rozpoznaniu w dniu 13 grudnia 2017 roku w Lublinie na rozprawie

sprawy z wniosku A. P.

z udziałem I. P.

o podział majątku wspólnego

na skutek apelacji uczestniczki od postanowienia Sądu Rejonowego Lublin-Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku z dnia 14 grudnia 2016 roku, sygn. akt I Ns 2108/14

postanawia:

I. zmienić częściowo zaskarżone postanowienie:

a) w punkcie VII. w ten sposób, że zasądzoną od I. P. na rzecz A. P. spłatę w kwocie 50 180,80 zł (pięćdziesiąt tysięcy sto osiemdziesiąt złotych osiemdziesiąt groszy) obniżyć do kwoty 30 688,91 zł (trzydzieści tysięcy sześćset osiemdziesiąt osiem złotych dziewięćdziesiąt jeden groszy),

b) w pkt VIII. w ten sposób, że zasądzoną od I. P. na rzecz A. P. spłatę rozłożyć na dwie raty: pierwsza rata w kwocie 15 344,45 zł (piętnaście tysięcy trzysta czterdzieści cztery złote czterdzieści pięć groszy) płatna w terminie do 30 kwietnia 2018 roku, druga rata w kwocie 15 344,46 zł (piętnaście tysięcy trzysta czterdzieści cztery złote czterdzieści sześć groszy) płatna w terminie do 31 grudnia 2018 roku, z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w razie uchybienia terminu płatności którejkolwiek z rat,

c) w punkcie X. w ten sposób, że zasądzić od A. P. na rzecz I. P. dodatkowo kwotę 7 879,05 zł (siedem tysięcy osiemset siedemdziesiąt dziewięć złotych pięć groszy) tytułem wydatków z majątku osobistego na majątek wspólny;

II. oddalić apelację w pozostałej części;

III. oddalić wnioski wnioskodawcy i uczestniczki o zasądzenie zwrotu kosztów postępowania odwoławczego.

Sygn. akt II Ca 237/17

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 14 grudnia 2016 roku Sąd Rejonowy Lublin-Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku:

- I. ustalił, że w skład majątku wspólnego A. P. i I. P. wchodzi:
- II. nieruchomość położona w O. R. oznaczona w ewidencji gruntów jako działka nr (...), o powierzchni 0,0755 ha, dla której jest założona księga wieczysta nr (...);
- III. prawo najmu lokalu mieszkalnego położonego w L. przy ul. (...) ³/₄, o powierzchni 45,29 m², zawartego z Towarzystwem Budownictwa (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością w L.;
- IV. dokonał podziału majątku wspólnego A. P. i I. P. w ten sposób, że:
- V. przyznał na własność I. P. nieruchomość opisaną w pkt II.;
- VI. przyznał I. P. prawo najmu opisane w pkt III.;
- VII. zasądził od I. P. na rzecz A. P. tytułem spłaty kwotę 50 180,80 zł;
- VIII. zasądzone w pkt VII. świadczenie rozłożył na 10 rat, pierwsza rata w kwocie 5 180,80 zł, zaś kolejne 9 rat w kwotach po 5 000 zł, płatnych co miesiąc począwszy od pierwszego miesiąca po uprawomocnieniu się postanowienia do dziesiątego dnia każdego miesiąca z ustawowymi odsetkami w razie uchybienia terminu płatności którejkolwiek z rat;
- IX. zasądził od A. P. na rzecz I. P. kwotę 338 zł tytułem rozliczenia nakładów z tytułu podatku od nieruchomości;
- X. oddalił żądanie I. P. rozliczenia nakładów w pozostałej części;
- XI. oddalił żądanie A. P. z tytułu rozliczenia nakładów spłaty kredytu;
- XII. stwierdził, że wnioskodawca i uczestniczka ponoszą wydatki po 1/2 części, pozostawiając szczegółowe wyliczenie referendarzowi sądowemu.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wspólność ustawowa A. P. i I. P. powstała w chwili zawarcia związku małżeńskiego w dniu 1 sierpnia 1996 roku, a ustała z dniem 29 grudnia 2012 roku, z chwilą uprawomocnienia się wyroku rozwodowego Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 7 grudnia 2012 roku.

Wnioskodawca i uczestniczka nabyli w trakcie wspólności ustawowej małżeńskiej nieruchomość położoną w O. R. Rolnym, oznaczoną w ewidencji gruntów jako działka nr (...), o powierzchni 0,0755 ha, dla której jest prowadzona księga wieczysta nr (...) oraz prawo najmu lokalu mieszkalnego położonego w L. przy ul. (...), o powierzchni 45,29 m², zawartego z Towarzystwem Budownictwa (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością w L.. Umowa najmu została zawarta w dniu 19 grudnia 2001 roku. Najemcy wpłacili kaucję mieszkaniową, która podlega zwrotowi w chwili ustania najmu. Na dzień 31 października 2016 roku do zwrotu postawiona byłaby kwota 5 217,40 zł.

Uczestniczka zapłaciła podatek od nieruchomości za nieruchomość w O. R. za lata 2013 i 2014 w kwocie 502 zł oraz za 2015 rok w kwocie 174 zł.

Uczestniczka posiada oba składniki majątku wspólnego.

Wartość majątku wspólnego zamyka się w kwocie 105 579 zł, a udział każdego z byłych małżonków wynosi 50 180,80 zł.

Sąd Rejonowy dodał, że wartość prawa najmu lokalu mieszkalnego została oszacowana przez biegłego jako różnica między czynszem regulowanym a czynszem z rynku wolnego w okresie 10 lat.

Sąd Rejonowy wskazał, na podstawie jakich dowodów ustalił powyższy stan faktyczny, przy czym nie dał wiary zeznaniom wnioskodawcy w zakresie dotyczącym jego nakładów na majątek wspólny.

W całości Sąd Rejonowy podzielił opinię biegłego rzeczoznawcy majątkowego J. O..

Dokonując oceny prawnej ustalonego stanu faktycznego Sąd Rejonowy wskazał, że w myśl art. 31 § 1 k.r.io. z chwilą zawarcia małżeństwa powstaje między małżonkami z mocy ustawy wspólność majątkowa (wspólność ustawowa) obejmująca przedmioty majątkowe nabyte w czasie jej trwania przez oboje małżonków lub przez jednego z nich (majątek wspólny). Skład majątku wspólnego nie był w sprawie sporny.

W przypadku podziału majątku wspólnego mogą znaleźć zastosowanie następujące formy podziału: fizyczny podział poszczególnych rzeczy wchodzących w skład majątku wspólnego (podział w naturze) – art. 1035 k.c. i art. 211 k.c. w zw. z art. 46 k.r.io.; przyznanie poszczególnych przedmiotów jednemu z małżonków, gdy podział w naturze nie jest możliwy lub celowy – art. 1035 k.c. i art. 212 § 2 k.c. w zw. z art. 46 k.r.io.; sprzedaż przedmiotów wchodzących w skład majątku wspólnego i podział uzyskanej sumy proporcjonalnie do wielkości udziałów przysługujących poszczególnym osobom – art. 1035 k.c. i art. 212 § 2 in fine k.c. w zw. z art. 46 k.r.io.

Zgodnie ze stanowiskiem obu stron Sąd Rejonowy przyznał uczestniczce oba składniki majątki wspólnego. W myśl art. 43 k.r.io. oboje małżonkowie mają równe udziały w majątku wspólnym, stąd powstała konieczność spłaty wnioskodawcy.

Sąd Rejonowy wskazał, że o wyborze sposobu wyceny konkretnego prawa najmu winny decydować okoliczności danej sprawy. Prawo najmu jest prawem obligacyjnym, instytucją prawa zobowiązaniowego, uprawniającą najemcę do korzystania z cudzej rzeczy przez czas oznaczony lub nieoznaczony. Prawem najmu najemca nie może rozporządzać, dlatego też dokonanie wyceny tego prawa w kwocie zbliżonej do wartości prawa własności nieruchomości lokalowej, a tym bardziej w kwocie wyższej, narusza interes tego małżonka, który w wyniku podziału majątku otrzyma prawo najmu lokalu i zobowiązany będzie do spłaty udziału drugiego małżonka. Sąd Rejonowy odwołał się do uchwały Sądu Najwyższego z dnia 24 maja 2002 roku (III CZP 28/02) oraz uchwały Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2008 roku (III CZP 33/08), w których wyrażony został pogląd, iż wartość prawa najmu lokalu komunalnego, objętego podziałem majątku, stanowi różnica między czynszem wolnym a czynszem regulowanym, z uwzględnieniem w konkretnych okolicznościach sprawy, okresu prawdopodobnego trwania stosunku najmu. Zdaniem Sądu pierwszej instancji, zastosowanie tej metody wyceny prawa najmu w okolicznościach niniejszej sprawy pozwoli najlepiej wyważyć interesy obu małżonków, przy przyjęciu okresu prawdopodobnego trwania stosunku najmu na 10 lat.

Wartość majątku wspólnego zamyka się w kwocie 105 579 zł, stąd wnioskodawcy należy się spłata w kwocie 50 180,80 zł.

Stosownie do art. 212 § 3 k.c., jeżeli ustalone zostały dopłaty lub spłaty, sąd oznaczy termin i sposób ich uiszczenia, wysokość i termin uiszczenia odsetek, a w razie potrzeby także sposób ich zabezpieczenia. W razie rozłożenia dopłat i spłat na raty terminy ich uiszczenia nie mogą łącznie przekraczać lat dziesięciu. W wypadkach zasługujących na szczególne uwzględnienie sąd na wniosek dłużnika może odroczyć termin zapłaty rat już wymagalnych. Sąd Rejonowy uznał, że należy rozłożyć znaczną kwotę spłaty na 10 rat płatnych miesięcznie, z ustawowymi odsetkami w razie uchybienia terminu płatności którejkolwiek z rat. Tak określony sposób spłaty i rozłożenie jej na raty zabezpiecza prawa każdej ze stron postępowania i daje gwarancję szybkiego wykonania postanowienia Sądu Rejonowego.

W postępowaniu o podział majątku wspólnego Sąd dokonuje rozliczenia nakładów i wydatków poczynionych z majątku wspólnego na majątek osobisty i z majątku osobistego na majątek wspólny, a także rozliczenia nakładów i wydatków dokonanych przez każde z małżonków (lub byłych małżonków) w okresie od ustania wspólności do chwili podziału majątku wspólnego.

Podstawę tego rodzaju rozliczeń stanowią przepisy art. 45 § 1 k.r.io. oraz art. 567 § 1 k.p.c. w zw. z art. 686 k.p.c. Zgodnie z art. 45 k.r.io. każdy z małżonków powinien zwrócić wydatki i nakłady poczynione z majątku wspólnego

na jego majątek odrębny. Może żądać zwrotu wydatków i nakładów, które poczynił ze swego majątku odrębnego na majątek wspólny.

Nakładem była zapłata przez uczestniczkę podatku od nieruchomości za nieruchomość w O.R.za lata 2013 i 2014 w kwocie 502 zł oraz za 2015 rok – 174 zł. Wnioskodawca powinien zwrócić uczestniczce połowę tej kwoty.

Sąd Rejonowy oddalił żądania uczestniczki z tytułu rozliczenia nakładów polegających na zwrocie kosztów utrzymania lokalu mieszkalnego położonego w L. przy ul. (...) oraz nieruchomości w O. R.. Uczestniczka korzystała z obu tych składników majątku wspólnego. Wnioskodawca wyprowadził się z wynajmowanego mieszkania około 2010 roku. Normalna eksploatacja mieszkania zakłada korzystanie z prądu oraz pozostałych mediów, za które należy zapłacić.

Wnioskodawca nie udowodnił natomiast (art. 6 k.c.), że spłata kwoty 12 000 zł dotyczyła majątku wspólnego i pieniądze pochodzące z udzielonych kredytów z umów kredytowych: z dnia 27 listopada 2008 roku, nr (...) - (...) oraz z dnia 10 lipca 2008 roku, nr (...) - (...) przeznaczone zostały na spłatę zobowiązań dotyczących majątku wspólnego. Sam wnioskodawca podawał różne okoliczności spłaty kredytów. Nadto przedstawione przy piśmie z dnia 10 czerwca 2015 roku dowody wpłaty dotyczą okresu objętego wspólnością ustawową małżeńską, z kolei rozliczenie zapłaconych składek ZUS na ubezpieczenie zdrowotne dotyczy okresu po ustaniu wspólności ustawowej małżeńskiej i nie może być dochodzone w tym postępowaniu.

Rozstrzygnięcie o kosztach postępowania Sąd Rejonowy uzasadnił art. 520 § 1 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. i art. 13 § 2 k.p.c. który stanowi, iż każdy z uczestników ponosi koszty postępowania związane ze swym udziałem w sprawie. To samo dotyczy zwrotu kosztów postępowania wyłożonych przez uczestników. Sąd rozstrzyga o kosztach w każdym orzeczeniu kończącym sprawę w instancji. Sąd może jednak rozstrzygnąć jedynie o zasadach poniesienia przez strony kosztów procesu, pozostawiając szczegółowe wyliczenie referendarzowi sądowemu.

*

Apelację od tego postanowienia wniosła uczestniczka I. P., wskazując, że zaskarża orzeczenie Sądu pierwszej instancji w punktach VI., VII., VIII., IX. i X.

Uczestniczka zarzuciła zaskarżonemu orzeczeniu:

1. naruszenie art. 328 § 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. poprzez sporządzenie uzasadnienia niespełniającego wymogów wskazanych w tym przepisie, a w konsekwencji uniemożliwiającego kontrolę przez Sąd drugiej instancji z powodu niewskazania motywów, jakimi kierował się Sąd pierwszej instancji, w szczególności w zakresie nieuwzględnienia wniosków uczestniczki co do rozliczenia jej nakładów na majątek wspólny,
2. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia poprzez przyjęcie, iż wartość majątku wspólnego małżonków stanowi kwota będąca podstawą do ustalenia na rzecz wnioskodawcy spłaty w kwocie 50 180,80 zł,
3. naruszenie art. 45 § 1 k.r.io. w zw. z art. 567 § 1 k.p.c. w zw. z art. 686 k.p.c. poprzez nieuwzględnienie wszystkich zgłoszonych przez uczestniczkę nakładów na majątek wspólny,
4. błąd w ustaleniach faktycznych poprzez przyjęcie, że tylko uczestniczka korzystała z nieruchomości wspólnej położonej w O., co miało wpływ na rozstrzygnięcie w zakresie, w jakim wnioskodawca został zobowiązany do zapłaty na rzecz uczestniczki kwot związanych z utrzymaniem w/w nieruchomości,
5. błąd w ustaleniach faktycznych poprzez nieuwzględnienie rozstrzygnięć zawartych w wyroku rozwodowym, iż to uczestnik ma obowiązek zapewnienia mieszkania starszemu synowi stron, a w konsekwencji nieuwzględnienie przez Sąd pierwszej instancji kosztów utrzymania mieszkania w L. jako kosztów obciążających wnioskodawcę, tym bardziej mając na uwadze pobyt uczestniczki za granicą,

6. naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. poprzez ustalenie wartości składników majątku wspólnego – prawa najmu, wbrew dowodom zgromadzonym w sprawie i ustalenie wartości prawa najmu z określeniem dziesięcioletniego okresu trwania najmu.

Uczestniczka wniosła o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania, a także o zasądzenie od wnioskodawcy na rzecz uczestniczki zwrotu kosztów postępowania odwoławczego, ewentualnie o przyznanie prawa najmu lokalu mieszkalnego wnioskodawcy z obowiązkiem spłaty uczestniczki kwotą 40 796,30 zł.

Na rozprawie apelacyjnej w dniu 13 grudnia 2017 roku uczestniczka wniosła nadto o dopuszczenie dowodu z dokumentów dotyczących sytuacji materialnej uczestniczki przebywającej za granicą.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja uczestniczki jest częściowo zasadna.

Ustalenia faktyczne Sądu pierwszej instancji należy uzupełnić i częściowo zmienić w ten sposób, że ustalić, iż:

1. wartość prawa najmu lokalu mieszkalnego położonego w L. przy ul. (...) wynosi 42 608,83 zł, a wartość nieruchomości położonej w O. (...) – 18 769 zł (opinia biegłego J. O. – k. 122-140),
2. uczestniczka I. P. ubezpieczała wspólne mieszkanie położone w L. przy ul. (...), uiszczając składki: za rok 2014 – 197 zł, za rok 2015 – 215 zł, łącznie 412 zł (k. 100),
3. uczestniczka I. P. opłacała podatek od nieruchomości położonej w O. R., uiszczając z tego tytułu kwoty: IV ratę za 2012 rok – 64 zł, za rok 2013 – 264 zł, za rok 2014 – 347 zł, za rok 2015 – 347 zł, łącznie kwotę 1 022 zł (k. 97, 98, 99, 101, 103, 104, 183-184, 187-191, 193, 195, 203, 247),
4. uczestniczka I. P. uiszczala również opłaty związane z korzystaniem z lokalu mieszkalnego, w tym czynsz, za okres od grudnia 2012 roku do listopada 2015 roku, przy czym stawka czynszu za grudzień 2012 roku wynosiła 398,55 zł, za okres od stycznia 2013 roku do października 2015 roku – 416,67 zł, za listopad 2015 roku – 434,78 zł (dowody wpłat – k. 90-96, 115-117, 192, 194, 196-197, 199-200, 202, 205, co do stawek czynszu – k. 102, 172, 130), co łącznie daje kwotę 15 000,11 zł.

W zakresie ustalenia z punktu 1., mając na uwadze wyjaśnienie biegłego J. O. (k. 374) należało uznać, że prawidłową wartością prawa najmu lokalu mieszkalnego jest kwota wskazana w pierwszej opinii biegłego a nie w opinii uzupełniającej, gdyż kwota czynszu wolnego wskazana w opinii uzupełniającej zakłada, że wynajmujący nie uiszcza dodatkowo opłat eksploatacyjnych. Tymczasem w przypadku przedmiotowego prawa najmu stawka czynszu nie zawiera w sobie należności eksploatacyjnych, co wynika chociażby z zestawienia wysokości należności z k. 172. Aby zatem we właściwy sposób uchwycić różnicę pomiędzy wysokością czynszu wolnego i czynszu stosowanego w przypadku dzielonego prawa najmu, należało do porównania przyjąć stawkę czynszu mającego zastosowanie do dzielonego prawa najmu i stawkę czynszu wolnego, zakładającego, że wynajmujący dodatkowo uiszcza opłaty eksploatacyjne. W ten sposób obie wartości będą porównywalne, gdyż w wariancie przyjętym przez Sąd Rejonowy porównywany był sam czynsz z kwotą stanowiącą w istocie sumę stawki czynszowej i opłat eksploatacyjnych. Zauważyć na koniec należy, że wysokość tzw. opłat eksploatacyjnych w obu przypadkach nie zależy od rodzaju najmu, lecz faktycznych kosztów rynkowych mediów i ich zużycia. Sąd Okręgowy uznał natomiast, że przyjęcie do szacunku dziesięcioletniego okresu najmu we właściwy sposób oddaje wartość prawa najmu i odpowiada dyrektywom sformułowanym przez Sąd Najwyższy w orzeczeniach wskazanych przez Sąd Rejonowy.

Sąd Rejonowy nieprawidłowo ocenił również zgromadzony materiał dowodowy w zakresie wysokości uiszczanego przez uczestniczkę podatku od nieruchomości, jak również bezpodstawnie uznał, że nie podlegają rozliczeniu należności uiszczone przez uczestniczkę z tytułów wskazanych wyżej w punktach 2. i 4. (co zostanie szerzej wyjaśnione

w dalszej części uzasadnienia). Podkreślić przy tym należy, że wiarygodność dokumentów potwierdzających opłacanie przez uczestniczkę podatku od nieruchomości, czynszu i składek na ubezpieczenie nie była kwestionowana.

W pozostałym zakresie Sąd Rejonowy poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne, które Sąd Okręgowy przyjmuje za własne.

Słusznie Sąd Rejonowy przyjął, że nie było żadnej podstawy materialnoprawnej, aby rozliczać należności uiszczone przez uczestniczkę w okresie trwania wspólności ustawowej, tj. przed dniem 29 grudnia 2012 roku, gdyż w tamtym czasie oboje małżonków łączyła wspólność ustawowa i wszystkie czynności podejmowane były przez nich w ramach zarządu majątkiem wspólnym. Dochody przez nich wówczas osiągnane, także z własnej pracy, stanowiły majątek wspólny (art. 31 § 2 k.r.io.). Uczestniczka nie wykazała, aby w czasie trwania wspólności ustawowej uiszczała takie należności ze środków z jej majątku osobistego, a nawet nie podniosła takich twierdzeń. Z tego też względu nie było podstaw do dokonywania ustaleń faktycznych w zakresie tych należności.

Sąd Okręgowy nie znalazł również podstaw do rozliczenia na rzecz uczestniczki innych roszczeń, niż te zgłoszone w pismach procesowych z dnia 21 lipca 2015 roku (k. 88-89) i z dnia 3 grudnia 2015 roku (k. 181-182), tj. innych należności uiszczanych przez uczestniczkę po ustaniu wspólności ustawowej, w szczególności należności z tytułu czynszu najmu za okres po listopadzie 2015 roku. O roszczeniach takich sąd orzeka tylko na żądanie zainteresowanego, które powinno zostać sformułowane na piśmie spełniającym wymagania pozwu (art. 193 § 2¹ k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.), por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 kwietnia 2012 roku, I CSK 323/11, Lex nr 1164719. Są to roszczenia z tytułu posiadania rzeczy wspólnej (art. 618 § 1 k.p.c. w zw. z art. 688 k.p.c. i art. 567 § 3 k.p.c.), wywodzone z art. 207 k.c. w zw. z art. 1035 k.c. i art. 46 k.r.io. Z tego też względu samo złożenie przez pełnomocnika uczestniczki dokumentów potwierdzających zapłatę czynszu za kolejne miesiące czy też zgłoszenie ustnie do protokołu żądania rozliczenia tych kwot (k. 260v, 266, 289, 300) nie mogło wywrzeć żadnego skutku prawnego, w szczególności uczestniczka nie zgłosiła skutecznie żądania rozliczenia tych należności, wymagającego rozstrzygnięcia merytorycznego o zasadności tego żądania.

Sąd pierwszej instancji słusznie też przyjął, że nie ma podstaw do rozliczenia w niniejszym postępowaniu należności z tytułu zużywanych mediów, zarówno jeżeli chodzi o lokal mieszkalny jak i o nieruchomość w O. R. (za energią elektryczną, wodę, śmieci, ogrzewanie), uiszczanych przez uczestniczkę po ustaniu wspólności ustawowej. Nie są to wydatki związane z utrzymaniem rzeczy wspólnej w rozumieniu art. 207 k.c. w zw. z art. 1035 k.c. i art. 46 k.r.io., ale z faktycznym korzystaniem z rzeczy przez określoną osobę. W sprawie bezsporne było, że już od 2010 roku wnioskodawca nie mieszkał w przedmiotowym lokalu mieszkalnym, a uczestniczka nie udowodniła też tego, aby po ustaniu wspólności ustawowej korzystał on ze wspólnej nieruchomości w O. R., czemu wnioskodawca zaprzeczał (k. 264).

Inaczej natomiast należało ocenić żądanie przez uczestniczkę rozliczenia należności z tytułu czynszu najmu, składek na ubezpieczenie i podatku od nieruchomości (oczywiście w zakresie prawidłowo zgłoszonym, co wyjaśniono wyżej). Te wydatki związane ze wspólnym prawem najmu lokalu mieszkalnego i wspólną nieruchomością należało uznać za wydatki i ciężary konieczne do ich utrzymania, niezwiązane w ogóle z tym, kto i w jakim zakresie korzysta z tych składników majątku wspólnego. Uiszczanie czynszu najmu i ubezpieczenie lokalu mieszkalnego było też niezbędne do zachowania wspólnego prawa najmu lokalu mieszkalnego.

Dodać w tej kwestii na koniec należy, że bez znaczenia dla rozliczeń dokonywanych w podziale majątku wspólnego była okoliczność, iż wnioskodawca ma obowiązek zapewnić mieszkanie starszemu synowi stron. Jeżeli wnioskodawca nie wywiązuje się z obowiązku alimentacyjnego względem syna, ewentualne roszczenia z tego tytułu przysługują synowi, a nawet gdyby przyjąć, że określone roszczenia z tego tytułu mogłaby zgłosić uczestniczka, nie są to roszczenia podlegające rozliczeniu w podziale majątku wspólnego a co najwyżej w odrębnym procesie.

Jeżeli chodzi o wnioski dowodowe zgłoszone przez pełnomocnika uczestniczki na ostatniej rozprawie apelacyjnej, Sąd Okręgowy uznał je za spóźnione (art. 381 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.). Uczestniczka nie wskazywała, aby jej

sytuacja materialna i życiowa uległy istotnej zmianie w porównaniu do stanu, jaki istniał w dacie zamykania rozprawy przed Sądem pierwszej instancji. Wnioski dowodowe dotyczące wysokości dochodów uczestniczki oraz kosztów jej utrzymania za granicą powinny zatem zostać zgłoszone już w postępowaniu pierwszoinstancyjnym.

Sąd Rejonowy prawidłowo zastosował w sprawie art. 212 § 2 k.c. w zw. z art. 1035 k.c. i art. 46 k.r.io., przyznając oba składniki majątku wspólnego uczestniczce. Taki był ostatecznie zgodny wniosek wnioskodawcy i uczestniczki, sformułowany w postępowaniu pierwszoinstancyjnym (k. 263), a kwota spłaty ustalona przez Sąd Okręgowy, przy uwzględnieniu roszczeń dodatkowych uczestniczki, w ocenie Sądu Odwoławczego nie przekracza możliwości finansowych uczestniczki. Wartość obu składników majątku wspólnego przyznanych uczestniczce wynosi 61 377,83 zł, a zatem wnioskodawcy należy się od uczestniczki spłata w kwocie 30 688,91 zł.

Sąd Okręgowy uwzględnił również apelację wnioskodawczyni w zakresie sposobu rozłożenia zasądzonej spłaty na raty (art. 212 § 3 k.c. w zw. z art. 1035 k.c. i art. 46 k.r.io.). Wprawdzie przed Sądem pierwszej instancji wносиła ona o rozłożenie spłaty na równe raty na okres roku, płatne miesięcznie (k. 263), ale należy wnosić, że nie była wówczas w pełni świadoma, jaka będzie wysokość miesięcznych rat. Nie tracąc z pola widzenia tego, że uczestniczka przebywa za granicą i może tam zarabiać istotnie więcej niż w Polsce, ponosi też ona niewątpliwie wyższe koszty utrzymania. Z tego względu, przyjmując, iż uczestniczka powinna spłacić wnioskodawcę w ciągu około roku od uprawomocnienia się postanowienia, Sąd Okręgowy rozłożył jej spłatę na dwie praktycznie równe raty: płatne w terminach do 30 kwietnia 2018 roku i do 31 grudnia 2018 roku, z ustawowymi odsetkami w razie uchybienia terminu płatności którejkolwiek z rat. Ten sposób rozłożenia spłaty na raty umożliwi uczestniczce dogodniejszego gospodarowanie własnymi środkami i czynienie oszczędności na poczet spłaty. W przypadku pierwszej raty uczestniczka ma też możliwość potrącenia wierzytelności wzajemnej z tytułu jej uwzględnionych roszczeń.

Jeżeli chodzi o wyżej omówione, uwzględnione roszczenia z tytułu wydatków związanych z utrzymaniem składników majątku wspólnego, uczestniczce należy się od wnioskodawcy kwota 8 217,05 zł, odpowiadająca 1/2 sumy wydatków (15 000,11 zł + 1 022 zł + 412 zł = 16 434,11 zł), a zatem z uwzględnieniem kwoty już na jej rzecz zasądzonej w pkt IX., należało zasądzić na jej rzecz różnicę 7 879,05 zł (8 217,05 zł – 338 zł).

Dalej idące wnioski i zarzuty apelacji uczestniczki z przyczyn wyżej podanych okazały się niezasadne. Uzasadnienie Sądu Rejonowego w dostateczny sposób odpowiadało wymaganiom z art. 328 § 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. i umożliwiała kontrolę odwoławczą orzeczenia, aczkolwiek było ono zdecydowanie zbyt lakoniczne w zakresie dotyczącym roszczeń uczestniczki z tytułu poniesionych wydatków. Sąd Okręgowy nie znalazł również podstaw do wydłużenia uczestniczce terminu spłaty do 2 lat, gdyż przed Sądem pierwszej instancji nie wykazała, aby termin roczny przekraczał jej możliwości finansowe. Wnioskodawca ma prawo oczekiwać spłaty, będącej jego ekwiwalentem w majątku wspólnym, w rozsądnym, krótkim terminie.

Apelacja uczestniczki została uwzględniona jedynie w części, toteż na podstawie art. 520 § 1 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. każdy z uczestników powinien ponieść koszty postępowania odwoławczego we własnym zakresie.

Z tych względów na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. i art. 385 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji postanowienia.